

טיפוח והשבחה

מרדכי מלען - בניסוח

איתור סמן גנטי להישרדות.

על פי ידיעה שפורסמה בחוברת יוני 2004 של בטאון BIANCO-NERO האיטלקי, החברה ההולנדית HOLLAND GENETICS גילתה לאחרונה – סמן גנטי לגן עיקרי, אשר לו נודעת השפעה חיובית ניכרת על הישרדות פרות חלב – כלומר אורך חייהן היצרניים. לפיכך, לפרים שהם הומוזיגוטיים לטיפוס הרצוי של הסמן האמור, יש להם אינדקס להישרדות של 1-2 נקודות יותר גבוה מזה של פרים הומוזיגוטיים לוריאנט הבלתי רצוי של הגן. נמסר, שהחברה ההולנדית תשתמש בסמן האמור, לצורך בחירת פרים ואמהות לפרים עתידיים ובזה יגדילו באופן משמעותי, את הדיוק ואת היעילות של ההערכה הגנטית לתכונת ההישרדות. בשלב זה החוקרים ההולנדיים מחפשים לזהות את הגן עצמו, אליו קשור הסמן. משערים שמציאת הגן עשויה להרחיב את ההבדל בין הומוזיגוטיים לאלל הרצוי, יחסית לאלל הבלתי-רצוי בכ-6 נקודות אינדקס של הישרדות.

- ניקוד 1 = מהססת, מפחדת, לא בטוחה
- הליכה מהוססת ובלתי שווה ללא כח או דחף קדימה,
- תנודות חזקות באגן ולאורך הגב,
- הליכה 'קשוחה' עם מעט תנועה בפרקי התנועה (hock),
- צעדים קצרים,
- עמידה מתוחה (כאילו שרירים 'תפוסים').

- ניקוד 9 = מאד בטוחה בעצמה, מלאת כח
  - הליכה מאוזנת, בטוחה וחזקה,
  - מעט תנודות באגן ולאורך הגב,
  - תנועה רגילה בפרקי הקפיצה,
  - צעדים ארוכים,
  - גב ישר, עמידה זקופה.
- בכנס צוינו עוד תכונות גוף מסוימות והקשר ביניהן – כמו במקרה של 'אופי חלבי' והמרחק בין הצלעות והזווית שלהן, אולי ביחס לחדות השכמה. גם הייתה התייחסות להתכונה הקרויה 'עובי הפטמה', וחשיבותה בטיפוח נבדקת.

מחפשים פרות עם חלב המכיל בטא-קזאין A2

BIANCO-NERO האיטלקי מחודש יולי האחרון, מביא ידיעה בקשר לחוזה שנחתם בין חברה ניו-זילנדית וחברה/מוסד מחקר של נברסקה – ארה"ב, שמטרתו לבצע בדיקות DNA אצל פרות חלב, כדי לקבוע את הסוג של בטא-קזאין בחלבן. ידוע, שהבטא-קזאין A1 נמצא בשיעורים שונים, כמעט בכל סוגי החלב הנסחרים ונמכרים לציבור. אולם, מאחר שחוקרי תזונה קשרו החלבון הזה לסיכון לסבול ממחלות מסוימות, התעורר עניין מיוחד בזיהוי אותן פרות, אשר מייצרות חלב עם בטא-קזאין A2, בעוד הצורה A למעשה לא נמצאת אצלן.

למן הרגע שאפשר יהיה לקבוע, את הפרות הנושאות את הגנוטיפ A2 הרצוי, חלבן עשוי להיות מיועד לנישת שוק ייחודית של צרכנים הרגישים ל-A1. אף יתכן שגילוי הגנוטיפ A2 והסקת המסקנות התעשייתיות והשיווקיות בהתאם, תפתור חלק מן הטענות הנשמעות לעתים מזומנות ביחס לסיכון שבצריכת חלב ומוצריו, בכלל. כל המעוניין במידע נוסף בנושא זה, יכול לחפש באתר: <http://www.a2corporation.com/>

חידוש בנושא שיפוט תכונות ומצבי גוף

בטאון התאחדות הולשטיין של גרמניה (DHV) Milchring מחודש פברואר האחרון, עשיר במיוחד בנושאי טיפוח והשבחה שבשיפורן מצפים התפתחות בעתיד, וזאת בנוסף לסעיפי ייצור ופוריות, בריאות והישרדות, מבנה-גוף, ועתה גם תכונה המוגדרת כתנועתיות – locomotion. בכנס שעסק בשיפוט ובהערכת מצב גופני (BCS) הוגדרה ונדונה התכונה "תנועתיות" וערכה המעשי והמשקי. הודגש שיש צורך באימון נוסף של צוותי השופטים בדבר אופן שיפוט התכונה, לפי סקלה 1 עד 9. למשתתפי כנס השיפוט היה קל יחסית לאבחן סטיות ברורות מן הממוצע הכללי של "תנועתיות" אולם, היה קושי בהענקת ניקוד מדויק לגבי ערכי ביניים. מה גם, שעצם הגדרת התכונה לא מאפשר שיפוט כשהפרה קשורה באיבוס או בכל צורה אחרת. לשם הבהרת הנושא "תנועתיות", הנה ניתוח/ניסוח שני המצבים הקיצוניים, בניקוד התכונה המדוברת:

